

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

อุตสาหกรรมตัดเย็บผ้ามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศที่กำลังพัฒนาและเป็นอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของแรงงานตัดเย็บผ้า (สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ, 2553; Chalklieng, Suggaravetsiri, & Puntumetakul, 2014; Nahar & Begum, 2010) จากสถานการณ์ปัจจุบัน อุตสาหกรรมตัดเย็บผ้ามีการปรับลดต้นทุนการผลิตทั้งขนาดสถานประกอบการและจำนวนคนทำงาน ก่อให้เกิดการจ้างแรงงานนอกระบบเพื่อลดต้นทุนการผลิต ทำให้จำนวนของแรงงานนอกระบบตัดเย็บผ้าเพิ่มมากขึ้น (Silva, Lombardo, Lipscomp, Grad, & Ostbye, 2013) ซึ่งกลุ่มแรงงานนอกระบบเป็นกลุ่มที่ไม่ได้รับสิทธิคุ้มครองสุขภาพตามกฎหมายแรงงาน สวัสดิการข้าราชการหรือรัฐวิสาหกิจ แต่ได้รับสิทธิการรักษาตามหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557) จากรายงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติในปี พ.ศ. 2557 พบว่า มีแรงงานนอกระบบจำนวน 38.4 ล้านคน (ร้อยละ 64.2) เพิ่มขึ้น 13.6 ล้านคน (ร้อยละ 6.6) เมื่อเปรียบเทียบกับรายงานในปี พ.ศ. 2555 ที่มีจำนวนแรงงานนอกระบบ 24.8 ล้านคน (ร้อยละ 57.6) (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557) ประการสำคัญแรงงานนอกระบบต้องเผชิญปัญหาทางด้านสุขภาพ ทั้งนี้จากสภาพแวดล้อมการทำงานและสภาพการทำงานที่ต่ำกว่ามาตรฐานและเป็นอันตราย (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557) ประกอบกับประเทศไทยยังไม่มีระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยสำหรับแรงงานนอกระบบอย่างเป็นรูปธรรม (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557) ซึ่งการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติพบปัญหาสุขภาพที่สำคัญของแรงงานนอกระบบ ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับค่าตอบแทน (ร้อยละ 56.2) ไม่เปลี่ยนอิริยาบถในการทำงาน (ร้อยละ 39.5) โรคระบบทางเดินหายใจ (ร้อยละ 25.6) มีการทำงานหนัก (ร้อยละ 20.2) รวมทั้งปัญหาการมองเห็น (ร้อยละ 15.1) (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557) ปัญหาสุขภาพดังกล่าวส่วนหนึ่งอาจเนื่องมาจากอันตรายจากงาน แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทการทำงานในแต่ละกลุ่มอาชีพของแรงงานนอกระบบ

แรงงานนอกระบบตัดเย็บผ้าเป็นกลุ่มอาชีพหนึ่งที่มีความเสี่ยงจากการทำงาน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557) ลักษณะการทำงานของแรงงานกลุ่มนี้มีทั้งการรวมกลุ่มกันทำงานและรับงานไปทำงานที่บ้านมีการทำงานเฉพาะขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง หรือทำงานทุกขั้นตอนของกระบวนการผลิต ขณะที่แรงงานตัดเย็บผ้าในอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่ทำงานเฉพาะขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการผลิต

เท่านั้น แรงงานนอกระบบตัดเย็บผ้าจึงมีโอกาสเสี่ยงสูงต่อการสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงาน โดยทั่วไปปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงาน ประกอบด้วย ปัจจัยคุกคามสุขภาพจากสภาพแวดล้อมการทำงานและสภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัย โดยปัจจัยคุกคามสุขภาพจากสภาพแวดล้อมการทำงานที่สำคัญคือ ปัจจัยคุกคามสุขภาพด้านกายภาพ ด้านเคมี ด้านชีวภาพ ด้านการยศาสตร์ และด้านจิตสังคม (Rogers, 2003) จากรายงานที่ปรากฏในอุตสาหกรรมตัดเย็บผ้าขนาดใหญ่ของประเทศที่กำลังพัฒนา ซึ่งอาจมีบริบทการทำงานคล้ายกับแรงงานนอกระบบ ดังเช่น การศึกษาในประเทศอินเดีย พบปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงาน ดังนี้ เสียงดังจากจักรเย็บผ้าหรือจักร โพลีเอสเตอร์มีระดับเสียงดัง 91.7 เดซิเบลเอ (Padmini & Venmathi, 2012) ความสั่นสะเทือนจากจักรเย็บผ้าหรือจักร โพลีเอสเตอร์ และสถานที่ทำงานมีอากาศร้อนอบอ้าว (Ahmed & Raihan, 2014; Padmini & Venmathi, 2012) โดยเฉพาะแสงสว่างที่ไม่เพียงพอในสถานที่ทำงานเป็นปัญหาสำคัญในกระบวนการตัดเย็บผ้าส่งผลต่อสมรรถภาพการมองเห็น (Ahmed & Raihan, 2014; Nahar & Begum, 2010; Padmini & Venmathi, 2012) ดังการตรวจวัดความเข้มแสงสว่างในอุตสาหกรรมตัดเย็บผ้าขนาดใหญ่ประเทศอินเดียมีค่าเท่ากับ 176-918 ลักซ์ ซึ่งต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนด คือ 400-800 ลักซ์ (กระทรวงแรงงาน, 2549; Padmini & Venmathi, 2012; Saha, Dasgupta, Butt & Chattopadhyay, 2010) ส่วนในประเทศไทยพบคนงานตัดเย็บผ้าที่รับงานไปทำที่บ้านทำงานในบริเวณที่มีแสงสว่างไม่เพียงพอร้อยละ 7.6 ค่าตรวจวัดความเข้มแสงสว่างในสถานที่ทำงานเท่ากับ 143-300 ลักซ์ ซึ่งยังคงต่ำกว่ามาตรฐานที่กระทรวงแรงงานกำหนด (Chalkieng et al., 2014)

นอกจากนี้ปัจจัยคุกคามสุขภาพด้านเคมีที่พบในกระบวนการตัดเย็บผ้า ได้แก่ ฝุ่นผ้าหรือฝุ่นฝ้าย และสารเคมีต่างๆ (ปาริชาติ ชันยบูรณ์ตระกูล, 2553; Calvin & Joseph, 2006) การศึกษาในอุตสาหกรรมตัดเย็บผ้าขนาดใหญ่ในประเทศอินเดียหรือประเทศจีน ระบุคนงานตัดเย็บผ้ามีการทำงานสัมผัสฝุ่นผ้าหรือฝุ่นฝ้าย รวมทั้งส่วนประกอบของสารเคมีต่างๆที่เกิดจากกระบวนการทำงานมากกว่าคนงานตัดเย็บผ้าที่รับงานไปทำที่บ้าน (David & Pickering, 2013; Islam, Sultana & Ferdous, 2014; Padmini & Venmathi, 2012) ซึ่งจากการสัมผัสฝุ่นผ้าหรือฝุ่นฝ้ายจะส่งผลกระทบต่อระบบทางเดินหายใจและระบบผิวหนัง (Islam et al., 2014) นอกจากนี้สารเคมีบางชนิดยังเป็นสารตั้งต้นที่ส่งผลกระทบต่อโรคมะเร็ง (Meyers, Pinkerton & Hein, 2013) ส่วนปัจจัยคุกคามสุขภาพด้านชีวภาพที่พบในกระบวนการตัดเย็บผ้า ได้แก่ เชื้อราและเชื้อแบคทีเรีย (Levy, Wegman, Baron, & Sokas, 2011) การศึกษาในอุตสาหกรรมตัดเย็บผ้าขนาดใหญ่ประเทศบังคลาเทศ ระบุคนงานตัดเย็บผ้ามีการสัมผัสเชื้อราและเชื้อแบคทีเรียจากการทำงานซึ่งปนเปื้อนมากับฝุ่นผ้าหรือฝุ่นฝ้าย (Ahmed & Raihan, 2014; Naha & Begum, 2010) หรือการศึกษาในอุตสาหกรรมตัดเย็บผ้าขนาดใหญ่ประเทศกาตาร์ พบคนงานตัดเย็บผ้าสัมผัสเชื้อวัณโรคในสถานที่ทำงาน (Al-Khal, Bener, Donald, & Enason, 2005) จากการสัมผัสเชื้อราและเชื้อแบคทีเรียดังการศึกษาข้างต้น ส่งผลกระทบต่อระบบทางเดินหายใจ ระบบผิวหนัง และระบบทางเดินอาหารของคนงานตัดเย็บผ้า (Levy et al., 2011; Naha & Begum, 2010)

ปัจจัยคุณภาพด้านการยศาสตร์เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่พบในกลุ่มตัดเย็บผ้า ได้แก่ ทำางการทำงานซ้ำๆ การนั่งหรือยืนทำงานติดต่อกันเป็นเวลานาน และทำางการทำงานที่ไม่เหมาะสม เช่น ทำางการทำงานบิดเอี้ยวตัว การทำงานในท่าที่ต้องก้มและเหยบย่อๆ และการไม่เปลี่ยนท่าทางระหว่างทำงาน (Berberoglu & Tokuc, 2013; Chaiklieng et al., 2014) การศึกษาในประเทศอินเดีย ระบุปัจจัยด้านการยศาสตร์เป็นปัญหาด้านอาชีพอนามัยที่สำคัญของคณงานตัดเย็บผ้าทั้งในอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และที่รับงานไปทำที่บ้านถึงร้อยละ 60.00 (Saha, 2014) หรือการศึกษาในอุตสาหกรรมตัดเย็บผ้าขนาดใหญ่ประเทศตุรกี ระบุคณงานตัดเย็บผ้าร้อยละ 34.00 มีทำางการทำงานซ้ำๆ โดยเฉพาะส่วนของมือและข้อมือ มีการนั่งทำงานติดต่อกันเป็นเวลานานกว่า 2 ชั่วโมง และไม่มีการเปลี่ยนท่าทางระหว่างทำงาน (Ahmed & Raihan, 2014) การสัมผัสท่าทางดังกล่าวทำาให้คณงานตัดเย็บผ้ามีความเสี่ยงต่อการเกิดกลุ่มอาการผิดปกติของระบบโครงร่างกล้ามเนื้อ (Ahmed & Raihan, 2014; Berberoglu & Tokuc, 2013) ส่วนปัจจัยคุณภาพด้านจิตสังคมซึ่งเป็นสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานหรือสภาพแวดล้อมการทำงานที่ก่อให้เกิดความเครียด (Rogers, 2003) ที่อาจพบในกลุ่มตัดเย็บผ้า ได้แก่ ภาระงานที่มากเกินไป ชั่วโมงการทำงานที่ยาวนาน การทำงานเป็นกะ การทำงานล่วงเวลา ค่าตอบแทนจากการทำงานต่ำ (Akhtar & Shimul, 2012; Silva et al., 2013) ซึ่งการศึกษาในอุตสาหกรรมตัดเย็บผ้าขนาดใหญ่ประเทศเอธิโอเปีย พบคณงานตัดเย็บผ้ามีภาระงานมากเกินไป (Tafese, Naga, Kifle, & Kebede, 2014; Tushar, Parajita, Rindam, & Nkarnath, 2010) หรือการศึกษาในอุตสาหกรรมตัดเย็บผ้าขนาดใหญ่ประเทศบังคลาเทศ พบคณงานตัดเย็บผ้าทำงานเป็นกะ มีชั่วโมงการทำงานมากกว่า 8 ชั่วโมงต่อวัน ตลอดจนมีการทำงานล่วงเวลา (Akhtar & Shimul, 2012; Nahar & Begum, 2010) และมีรายงานพบคณงานตัดเย็บผ้าที่รับงานไปทำที่บ้านในประเทศศรีลังกามีการทำงานมากกว่า 48 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (Silva et al., 2013) ดังนั้นรายงานการวิจัยที่ผ่านมามบ่งบอกโอกาสสัมผัสปัจจัยคุณภาพจากการทำงาน โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมตัดเย็บผ้าขนาดใหญ่ และมีบางการศึกษาเท่านั้นที่ศึกษาในกลุ่มตัดเย็บผ้าที่รับงานไปทำที่บ้าน ประเด็นที่ต้องการพิจารณา คือ คณงานตัดเย็บผ้าที่รับงานไปทำที่บ้านมีสภาพการทำงานเป็นอันตรายและต่ำกว่ามาตรฐาน น่าจะมีความเสี่ยงสูงกว่าคณงานตัดเย็บผ้าในอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ แต่ทั้งนี้ต้องการการศึกษาอย่างเป็นระบบเพื่อเป็นหลักฐานทางวรรณกรรม

นอกจากนี้กลุ่มตัดเย็บผ้ายังเผชิญกับสภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัย ซึ่งเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดการบาดเจ็บที่เกี่ยวข้องจากการทำงาน ได้แก่ การทำงานกับเครื่องจักร การทำงานกับอุปกรณ์ของมีคม การทำงานกับเครื่องใช้ไฟฟ้า รวมทั้งสถานที่ทำงานไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย (วิทยา อยู่สุข, 2552) สำหรับสภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัยที่พบในกระบวนการตัดเย็บผ้า ได้แก่ การทำงานกับเครื่องจักร การทำงานกับอุปกรณ์ของมีคม การทำงานกับเครื่องใช้ไฟฟ้า รวมถึงสถานที่ทำงานไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยและมีของวางเกะกะบริเวณที่ทำงาน (Ahmed & Raihan, 2014; Padmini & Venmathi, 2012) การศึกษาในประเทศอินเดียและเอธิโอเปีย ระบุคณงานตัดเย็บผ้าในอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ด้วยสัดส่วน

ที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 25.00 มีการทำงานกับเครื่องจักร อุปกรณ์ของมีคม และเครื่องใช้ไฟฟ้า รวมถึงการทำงานในสถานที่ทำงานไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย (Ahmed & Raihan, 2014; Padmini & Venmathi, 2012; Serkalem, Haimanot, & Ansha, 2013) ขณะที่การศึกษาในประเทศศรีลังกาและประเทศไทย ระบุคนงานตัดเย็บผ้าที่รับงานไปทำที่บ้านทำงานกับเครื่องจักรและอุปกรณ์ของมีคม ได้แก่ จักรเย็บผ้าหรือจักรโพลีลึงผ้า กรรไกรและเข็มเย็บผ้า (กชพรรณ หนูชนะ, สรา อภรณ์, เฉลิมชัย ชัยกิตติภรณ์ และสุรินทร์ กลัมพากร, 2557; Silva et al., 2013) จากรายงานดังกล่าวชี้ให้เห็นความเสี่ยงจากการทำงาน โดยเฉพาะสภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัยในกลุ่มคนงานตัดเย็บผ้า ทั้งในอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และที่รับงานไปทำที่บ้านที่ส่งผลต่อการบาดเจ็บที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการทำงาน

จากการศึกษาดังที่กล่าวมาสะท้อนความเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยและการบาดเจ็บที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงานของคนงานตัดเย็บผ้า ประการสำคัญคือ พยาบาลอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม มีบทบาทในการดูแลสุขภาพคนทำงานต้องตระหนักถึงความสำคัญการเฝ้าระวังภาวะสุขภาพคนทำงาน โดยเฉพาะการประเมินภาวะสุขภาพตามความเสี่ยงจากการทำงาน ซึ่งหมายรวมทั้งการเจ็บป่วยและการบาดเจ็บที่มีสาเหตุเกี่ยวข้องเนื่องจากการสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงาน จากหลักฐานทางวรรณกรรม พบว่า แรงงานนอกระบบตัดเย็บผ้าต้องเผชิญกับปัญหาสุขภาพเป็นปัญหาด้านการได้ยินและการมองเห็น ปัญหากลุ่มอาการประสาทมือชา อาการอ่อนล้าและอ่อนเพลียจากการทำงาน โรคระบบทางเดินหายใจ ระบบผิวหนัง ระบบทางเดินอาหาร และอาการผิดปกติของระบบโครงร่างกล้ามเนื้อ รวมถึงความเครียดจากการทำงาน (Ahmed & Raihan, 2014; Berberoglu & Tokuc, 2013; Islam et al., 2014; Saha, 2014) มีรายงานระบุคนงานตัดเย็บผ้าในอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ประเทศอินเดียร้อยละ 12.50 เสี่ยงต่อการเกิดการสูญเสียการได้ยินและการมองเห็น (Nahar & Begum, 2010; Saha et al., 2010) หรือคนงานตัดเย็บผ้าในอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ประเทศบังคลาเทศ เสี่ยงต่ออาการชาและเสียวบริเวณมือและข้อมือ รวมทั้งมีอาการอ่อนล้าและอ่อนเพลียจากการทำงาน (Ahmed & Raihan, 2014; Islam et al., 2014; Padmini & Venmathi, 2012) ทั้งพบคนงานตัดเย็บผ้าในอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ประเทศกาตาร์ร้อยละ 44.10 มีการติดเชื้อวัณโรคจากการทำงาน (Al-Khal et al., 2005) สำหรับกลุ่มอาการผิดปกติของระบบโครงร่างกล้ามเนื้อเป็นปัญหาสุขภาพที่สำคัญของคนงานตัดเย็บผ้าทั้งอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และที่รับงานไปทำที่บ้าน (Berberoglu & Tokuc, 2013; Chalklieng et al., 2014; Saha, 2014) ดังรายงานในอุตสาหกรรมตัดเย็บผ้าขนาดใหญ่ประเทศบังคลาเทศและอินเดีย ระบุคนงานตัดเย็บผ้ามีอาการปวดคอ ปวดหลัง และปวดตามข้อต่างๆตามร่างกาย (Ahmed & Raihan, 2014; Saha, 2014) ขณะที่คนงานตัดเย็บผ้าที่รับงานไปทำที่บ้านประเทศไทยร้อยละ 51.70 มีอาการปวดคอและปวดหลัง อีกร้อยละ 45.00 มีอาการปวดไหล่ (Chalklieng et al., 2014) ทั้งพบคนงานตัดเย็บผ้าในอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ประเทศบังคลาเทศ มีภาวะซึมเศร้า ภาวะเครียด และความวิตกกังวลจากการทำงาน (Akhtar & Shimul, 2012; Saha, 2014) นอกจากนี้ยังพบการบาดเจ็บที่เกี่ยวข้องเนื่องจากสภาพการ

ทำงานที่ไม่ปลอดภัย ดังเช่นการศึกษาในอุตสาหกรรมตัดเย็บผ้าขนาดใหญ่ประเทศเอธิโอเปีย ระบุ
คนงานตัดเย็บผ้ามีการบาดเจ็บจากการถูกของมีคมตัด/บาด/ทิ่มแทง บริเวณมือและนิ้วมือ (Serkalet
et al., 2013) หรือการศึกษาในประเทศศรีลังกาและประเทศไทย พบคนงานตัดเย็บผ้าที่รับงาน ไปทำที่บ้าน
เกิดการบาดเจ็บจากการถูกเข็มทิ่ม/ตำ บริเวณนิ้วมือ ซึ่งเป็นการบาดเจ็บเล็กน้อย โดยไม่ต้องหยุดงาน
(กชพรรณ หนูชนะ, และคณะ, 2557; Silva et al., 2013) จากรายงานที่กล่าวมาสะท้อนให้เห็นปัญหาการ
เจ็บป่วยและการบาดเจ็บของคนงานตัดเย็บผ้าที่อาจเกี่ยวเนื่องจากการทำงาน แต่รายงานข้างต้นส่วนใหญ่
เป็นการศึกษาในอุตสาหกรรมตัดเย็บผ้าขนาดใหญ่ จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจที่ต้องทำการศึกษาอย่าง
เป็นระบบในกลุ่มแรงงานนอกระบบตัดเย็บผ้า เพื่อส่วนหนึ่งเป็นฐานข้อมูลบ่งบอกถึงภาวะสุขภาพ
ตามความเสี่ยงของแรงงานนอกระบบตัดเย็บผ้า

ภาวะสุขภาพตามความเสี่ยง เป็นการเจ็บป่วยและการบาดเจ็บที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการทำงาน บ่งบอก
ความเบี่ยงเบนของภาวะสุขภาพ อันเนื่องมาจากการสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพจากสภาพแวดล้อมการ
ทำงานและสภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัย (Rogers, 2003) การประเมินภาวะสุขภาพตามความเสี่ยงจาก
การทำงานจึงมีความสำคัญ เพื่อให้ทราบถึงปัญหาสุขภาพของคนทำงานแต่ละคน รวมทั้งสามารถเป็น
ข้อมูลสะท้อนกลับให้คนทำงานเกิดความตระหนัก และมีความเข้าใจด้านสุขภาพที่ตรงกับความเป็นจริง
มากขึ้น (Ahmed & Raihan, 2014) การประเมินความเสี่ยงด้านสุขภาพควรมีความครอบคลุมทั้งประเด็น
ของปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงานและภาวะสุขภาพตามความเสี่ยง ซึ่งสามารถประเมินได้ 2 วิธี
คือ การประเมินแบบอัตนัยและแบบปรนัย การประเมินแบบอัตนัย เป็นการประเมินการรับรู้ปัจจัย
คุกคามสุขภาพจากการทำงานและภาวะสุขภาพตามความเสี่ยงของแต่ละบุคคล และสามารถนำไปใช้ในการ
การวิจัยด้านสุขภาพได้อย่างแพร่หลาย แต่มีข้อจำกัด คือ คำตอบที่ได้ขึ้นอยู่กับการรับรู้ของแต่ละบุคคล
เท่านั้น (Rothstein, 2012) สำหรับการประเมินแบบปรนัย เป็นการประเมินโดยการใช้เครื่องมือในการ
ตรวจวัด ได้แก่ การตรวจวัดด้านสุขภาพ เช่น การตรวจทางห้องปฏิบัติการ การตรวจสุขภาพตามความเสี่ยง
และการตรวจวัดสิ่งแวดล้อม เช่น การตรวจวัดระดับความเข้มแสงสว่างในสถานที่ทำงาน (กระทรวง
แรงงาน, 2549) ผลการประเมินทำให้ทราบถึงสาเหตุ ขนาด และความรุนแรงของปัญหาที่ก่อให้เกิด
อันตรายต่อสุขภาพของคนทำงานว่ามีมากน้อยเพียงใด และนำไปสู่การพิจารณาที่จะดำเนินการแก้ไข
ความเสี่ยงนั้น ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งการเลือกวิธีการประเมินภาวะสุขภาพจำเป็นต้องเลือกให้เหมาะสม
กับทุกปัญหาของการวิจัย และคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการปฏิบัติในสถานการณ์ที่แท้จริง

จังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีจำนวนแรงงานนอกระบบค่อนข้างสูง จากข้อมูลการสำรวจ
จำนวนแรงงานนอกระบบจังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2556 มีแรงงานนอกระบบจำนวน 600,807 คน (ร้อยละ
62.33) และแรงงานในระบบ 363,174 คน (ร้อยละ 37.67) โดยเป็นแรงงานในส่วนภาคการผลิตจำนวน
68,488 คน (ร้อยละ 11.40) ซึ่งแรงงานนอกระบบตัดเย็บผ้าถือเป็นส่วนหนึ่งของแรงงานนอกระบบที่
ทำงานในภาคการผลิต (สำนักงานแรงงานจังหวัดเชียงใหม่, 2557) อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

เป็นอำเภอที่มีแรงงานนอกระบบตัดเย็บผ้าในสัดส่วนสูงสุด จากรายงานที่ปรากฏข้างต้น จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัดเย็บผ้าเป็นกลุ่มหนึ่งที่เผชิญความเสี่ยงทางด้านสุขภาพ เมื่อพิจารณาจากระบบการทำงาน ตัดเย็บผ้า ซึ่งให้เห็นว่า คนงานตัดเย็บผ้ามีโอกาสสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงาน การศึกษา ภาพรวมของปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงานและภาวะสุขภาพตามความเสี่ยงของแรงงานนอกระบบ ตัดเย็บผ้าจึงมีความจำเป็น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับความจริง และเป็นแนวทางในการดำเนินงาน ควบคุมปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงาน และเสริมสร้างคุณภาพชีวิตในการทำงานของแรงงานนอกระบบตัดเย็บผ้าต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงานของแรงงานนอกระบบตัดเย็บผ้า
2. เพื่อศึกษาภาวะสุขภาพตามความเสี่ยงจากการทำงานของแรงงานนอกระบบตัดเย็บผ้า

คำถามการวิจัย

1. ปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงานของแรงงานนอกระบบตัดเย็บผ้าเป็นอย่างไร
2. ภาวะสุขภาพตามความเสี่ยงจากการทำงานของแรงงานนอกระบบตัดเย็บผ้าเป็นอย่างไร

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) เพื่อศึกษาปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงานและภาวะสุขภาพตามความเสี่ยงของแรงงานนอกระบบตัดเย็บผ้าจำนวน 286 ราย รวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงานและภาวะสุขภาพตามความเสี่ยงของแรงงานนอกระบบตัดเย็บผ้า ร่วมกับการตรวจวัดระดับความเข้มแสงสว่างในสถานที่ทำงานตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ถึง เดือนธันวาคม พ.ศ. 2558

นิยามศัพท์

ปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงาน หมายถึง สภาพแวดล้อมจากการทำงานและสภาพการทำงานที่ก่อให้เกิดผลไม่พึงประสงค์ต่อภาวะสุขภาพของคนทำงาน โดยสภาพแวดล้อมการทำงานประกอบด้วย ปัจจัยคุกคามสุขภาพด้านกายภาพ ด้านเคมี ด้านชีวภาพ ด้านการยศาสตร์ และด้านจิตสังคม และสภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัย ประกอบด้วย การทำงานกับเครื่องจักร การทำงานกับอุปกรณ์ของมีคม การทำงานกับเครื่องใช้ไฟฟ้า และสถานที่ทำงานไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย สามารถประเมินโดยใช้แบบสัมภาษณ์ปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงานที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบสัมภาษณ์ปัจจัยคุกคามสุขภาพ ปัญหาสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับงาน และพฤติกรรมการทำงานของกลุ่มตัดเย็บผ้าของชาวพรพรรณ จันทร์ประสิทธิ์ และคณะ (2553) ร่วมกับการตรวจวัดระดับความเข้มแสงสว่างในสถานที่ทำงาน

ภาวะสุขภาพตามความเสียงจากการทำงาน หมายถึง การเจ็บป่วยและการบาดเจ็บที่เกี่ยวข้องจากการสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงาน ได้แก่ ปัญหาการได้ยินและการมองเห็น ปัญหากลุ่มอาการประสาทมือชา อาการอ่อนล้าและอ่อนเพลียจากการทำงาน โรคระบบทางเดินหายใจ ระบบผิวหนัง ระบบทางเดินอาหาร อาการผิดปกติของระบบโครงร่างกล้ามเนื้อ และความเครียดจากการทำงาน รวมถึงการบาดเจ็บที่เกี่ยวข้องจากการทำงาน สามารถประเมินโดยใช้แบบสัมภาษณ์ภาวะสุขภาพตามความเสียงจากการทำงานที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบสัมภาษณ์ ปัญหาสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับงานของ กลุ่มตัดเย็บผ้าของชาวพรพรรณ จันทร์ประสิทธิ์ และคณะ (2553)

แรงงานนอกระบบตัดเย็บผ้า หมายถึง คนงานตัดเย็บผ้าเป็นอาชีพหลัก ทั้งที่รวมกลุ่มกันทำงาน และที่รับงานไปทำที่บ้านที่ทำงานขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง หรือทำมากกว่าหนึ่งขั้นตอนของกระบวนการผลิต ได้แก่ การสร้างแบบ การตัดผ้า การโกล้งผ้าและการเย็บประกอบ การตกแต่ง การรีดและการตรวจสอบคุณภาพ และการบรรจุภัณฑ์

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved